

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОГО ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.



SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ РІК XXIX. Число 263. Джерси Сіті, Н. Дж., четвер, 10. листопада, 1921. VOL XXIX. No. 263. Jersey City, N. J., Thursday, November 10, 1921. THREE CENTS

СКЛАДАЙТЕ ПОЗИЧКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ ДЛЯ ЗДОБУТТЯ І ЗАКРІПЛЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ ГАЛИЦЬКОЇ ДЕРЖАВИ

ВІЙСЬКОВА ОХОРОНА ДЛЯ ПОЧТИ

ВАШІНГТОН, 8. листопада. — Почтовий уряд занепокоєний великим числом поштової рабунки, постановив, що на будуче поштової пошти та вози мають бути стерені морськими воїнами.

Таку постанову зроблено в porozумінні з повним кабінетом міністрів, котрий застановив над сему справою. Почтовий уряд заявив, що уряд веде тепер завзвату боротьбу проти рабунки, рабунки пошти. Тому почтовий уряд відніс до тих судів в ріжних сторонах Америки, що мають судити поштових бандітів, щоб суди видали острі засуди на них. Для стерення поштових пошток було придані ввідлі з гиску морських воїнів («marine»), котрі будуть узброєні як найкраще і будуть мати приказ уживати оружжя в разі потреби. Воєнний департамент видав уже почтовому департаментови 30,000 револьверів, два міліони магазинів амуніції до них та певне число обрізаних крісів.

О скільки виказали перші висиди саства, які почтовий департамент розвів над недавнім рабунком поштового воза в Нью Йорку, зазнавши в тим случаю поштової урядники, які пустили вліз, наладований дуже ціною поштою, без відповідної охорони. При тим зробано почта на два міліони доларів.

МОЛОЧАРСЬКИЙ СТРАЙК В НЬЮ ЙОРКУ.

НЬЮ ЙОРК, 8. листопада. — Нині молочарські компанії відкачали дану недавно обіцянку, що сими днями почнуть уже наовно доручувати молоко до домів своїх кустомерів.

Тепер компанії заповідають, що сього вони не потрафлять зробити і за десять днів. Покищо компанії заряджують, щоб вислати вози з молоком на кождо владу в тих частях міста, де положені мешкальні дома, і продавати молоко з возів, стерених поліцією. Юні рівночасно видали публичну просьбу до публіки, щоб вона бойкотувала вози, обслуговувані скебами.

Комішнер здоровля др. Ковленд видав заяву, що на його думку молочарські компанії не потрафлять привернути доручування молока до ахт так довго, як страйкарі не вернуться до роботи.

ЗАСУД НА ЗЕЛІЗНИЦЮ ЗА ТЕ, ЩО НЕ ХОТІЛА ПУСТИТИ РОБІТНИКІВ НА ГОЛОВОВАНІ І ЗАПЛАТИТИ ЗА СЕА ЧАС.

ШІКАГО, 8. листопада. — Сейтовий судья Рінгмайер задує залізнице підприємство Шікаго, Мілауке енд Ст. Пол Рейвуд Ко, на 2,500 доларів кари за переступство закона, котрий приказу підприємствам випускати робітників до голововання в день виборів та платити їм заплату, без огляду на час їх неприступності. Зелізничний зарді не пустив 25 робітників до виборів рік тому назад, і судья засудив залізницю на заплачене по 100 доларів кари від кожного робітника.

Адвокати залізничні заявили, що залізниця буде рекурсувати справу, щоб найвищий суд рішив, чи сей закон годиться за конституцією Злучених Держав.

СЕНАТ ДОМАГАЄТЬСЯ УЧАСТІ ГАЗЕТАРІВ НА КОНФЕРЕНЦІЇ.

ВАШІНГТОН, 8. листопада. — Сенат ухвалив нині одоногосно резолюцію, в котрій просить президента Гардінга, щоб він зарядив, аби на конференції в справі змінення збрень дати місце газетарям.

Сю ухвалу попередила дова дискусія, в котрій ряд бесідників вступав за внесенням і проти внесення. Кількох сенаторів піднесло закид проти конференції, що американський уряд дуже легко може дати наклонити європейській Сенаторам і звести тайну дипломатію на конференції. Сенатор Лодж, представель комітету для заграничних справ, заявив, що він протівлять резолюції лише з той причини, що європейські дипломати і постяни американського уряду і що се не випадає американському уряду жалати від рив, щоби вони прали свої брудні публічно. Не в відпові йому зараз сенатор Джансон, заперечуючи, немовби публічність наряд малаби бути образом оброщування.

В своїй резолюції сенат заявляє, що конференція буде розбирати такі важні питання, що чин більше суспільності буде знати про перебіг тих справ, тим краще се буде для успіху наряд. Тому сенат визнається за допущенням репрезентатів преси на перші засідання конференції.

СЕНАТОР ДОМАГАЄТЬСЯ ГОЛОСУВАННЯ В СЕНАТІ НАД СПРАВОЮ АМНІСТІЇ ДЛЯ ПОЛІТИЧНИХ ВІЗНІВ.

ВАШІНГТОН, 8. листопада. — Сенатор Вотсон з Джорджії повідомив Комітет Амністії для Дебса, що він завтра заведе в сенаті голосовання над своєю резолюцією, котру він вже який час тому назад, а в котрій він пропонував, щоб сенат просив президента Гардінга випустити на волю усіх політичних вівнів, що сидять в американських тюрмах.

ВЖЕ ВИШОВ З ДРУКУ ОБСЯМКА КАЛЕНДАР
УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ
НА РІК 1922
І ВЖЕ ПРИЙМАЄТЬСЯ ЗАМОВЛЕННЯ.

МОРЯКИ ПОЗИВАЮТЬ ПОЛЬСЬКУ НАВІГАЦІЮ КО, ЗА РОБІТНИЧУ ПЛАТУ.

Единий Гартвін, федеральний суддя в Брукліні, видав нині оречення, щоби пролати на лічтивий корабель «Нью Йорк», що належить до Польської Навігаційної Ко, щоби заплатити догни свого підприємства, спочиваючи на сім кораблі. Довги мають вносити 160,000 доларів; головний довг винна компанія одному підприємству за привару, котра коштувала 60,000 доларів. Другий найбільший довг се залягаючи заплати корабельним робітникам, котрі працювали винна понад 25,000 доларів.

Корабель «Нью Йорк» належав колись до Американої Лінії, а потім ув проданий до Ірландії Меркантил Мерін Ко, за 100,000 доларів. Коли пов'їтала польська держава, Пользя думала, що удує роботу золотий бизнес не переважить і купили його за 450,000 тисяч доларів, платячи за нього 50,000 доларів готівкою, а лишавши решту як обтяження на кораблі. Описані скільки мала пролати серед Пользя в Америці шевра на якому 700,000 доларів, хож тепер при перепродажі корабля левини чина потрафити ввіста за нього 50,000 доларів всього на все.

Другим кораблем Польської Навігаційної Ко, є корабель «Юзеф Піндзек», се мавби бути одиноким корабель, що вліве від злякшим прапором. Однак останніми часами «Піндзек» щось неведеться, бо його в німецький порті Кіа зафрантували його за довг в сумі 300,000 доларів, які компанія винна там за направи.

Черз клопіт Польської Навігаційної Ко, повалив в біду також невинувати лопали пасажирів, котрі закупили бізети Ізди кораблем «Нью Йорк» з Америки до Данцига. За старанням Сейтового комішнера провінсу 200 пасажирів дістало бізети на корабель «Латвія», а решта дістало карти на один корабель другої польської компанії, котра зветься Польши Америкен Стімшип Ко, а котра наводиться тепр в руках реверса.

Каждо, що головний організатор Польської Навігаційної Ко, лежить хорий в ліжку в наслідок журби, а шервої компанії добираються до нього, щоби з ним поговорити.

УКРАЇНСЬКІ СТУДЕНТИ В КРАКОВІ.

Кількість українських студентів, які вивчать в Кракові, в минулих році вносила 33 душі.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЯ ЧАСОПИСЬ «СВОБОДА».

УКРАЇНЦІ БЕРУТЬ УЧАСТЬ В МІЖНАРОДНІЙ ВИСТАВІ В НЬЮ ЙОРКУ.

В Нью Йорку отворено в суботу, 10. жовтня с. р., велику виставу, улажену всіма народностями, які склалися в американську націю, у великій касарні 71-ого полку (71 Regiment Armory) при 34-ій улиці в Парку етано.

ДЕШЕВІНІ НІМЕЦЬКИХ ГРОШІ.

Як лише розійлася влітка, що німецький уряд видав знов нові паперові гроші, зараз почала спадати ціна німецьких грошей. Вчора дійшла вона так низько, що так ще ніколи не стояла. Нині можна дістати з німецької марки за американського цента. Польська марка за останній тиждень була пропавлася в ціні, але вчора почала знов спадати.

ДЕ ПОЛЯК ХОВАЄ СВОЇ ОЩАДНОСТІ?

Швець Френкун Севілови з Бейон. Нью Джерзі, графіла сина пригода. Дістав він в суботу до направи пару подертти черевиків. В понеділок звязав до роботи, починаючи очевидно від віддариження старої підшви. Пришлося йому с не легко, бо підшва була незвичайно сильно пришта. Коли нарешті віддер її, найшов в ній звиток зеленого паперу. Не думуючи отаго, він відложив папір і працював далі. Допрема описав став тридцятилітній паперовий і побачив, що се не звичайний папір, а гроші, і то одна тисячка та 40 банкнот по 100 доларів. Він зараз показав жінці свою нахілку і обоє постановили купити собі гарну фарму, як навіть радіби робити, коли до його вартету вбігла з плямч одна Полька жадаючи звороту найденних грошей. Швець не прогнівався, а Полька забрала гроші, оставши 20 доларів нахідного.

УКРАЇНСЬКІ СТУДЕНТИ В СОРБОНСЬКІЙ УНІВЕРСИТЕТІ В ПАРИЖІ.

На зимовий семестр б. р. вписалось на природничий факультет Паризького університету декілька студентів Українців, які збираються закласти українську студентську громаду в Парижі.

Міжнародне Студентське Товариство, управа якого перебуває в Женеві, помогло їм одягом, бізирною і картками на обід і обічно заплатити гроші за навчання в університеті.

ВИСЛІД КОМУНАЛЬНИХ ВИБОРІВ В БЕРЛІНІ

Тимчасовий результат виборів такий в тисячах: праві соціалісти — 340; ліви — 318; нім. націоналі — 300; народові — 255; коуністи — 157; демократи — 123; економісти — 74; центр — 61; антисеміти — 13. Розділ цих голосів на мандати ще не переведений. Перемога правих не потягає за собою безпосередньої зміни у складі магістрату, який вибраний був на 12 літ.

УКРАЇНСЬКЕ МІСТЕЦТВО НА ВІДЕНСЬКІЙ ІНТЕРНАЦІОНАЛЬНІЙ МЕСІ.

Підчас Від. Інтер. Месі (ярмарку) український майстр проф. Ів. Мозалевський (Наддніпрянець) виставив зразки своїх вишивань: вишивки, зяльки, килими вивані, паски, подушечки з малюнками і т. и. Мотиви переважно народні з Галичини і селянське українське бароко, переважно з Коломиїщини, Тернопільщини, Гуцульщини і Підкарпатської України. Виробами дуже цікавлять ся Англіяці й Американці і дали цілий ряд замовлень на жіночі убрання з вишивками народного характеру. Охоче купувать паски, серетки, виванючки на столики то що. На зяльках є замовлення з Мюнхена; Англіяці й Американці цікавлять ся не яко українською шукують, а як шукують організаційно взагалі.

Свою майстерню проф. Мозалевський відкрив уже 3 — 4 місяці. Працюють у нього переважно Німці. Мапа українська еміграція, на жаль, не бере в цьому участі, хож би для заробітку. При тутешньому Генералконсулі виставляє же давно зразки своїх виробів і ще до месі став брати з ріжних місць, від окремих осіб і фірм, замовлення. Робота надзвичайно художня, фарби колоритні, мотиви підрабні інтереси і взагалі зразки дуже привабливі, порівнюючи з розміщенням тут іншими зразками німецьких виробів. Публіка охоче спивняється і розглядає. Дуже художливо виглядають зяльки в гетманських та селянських убраннях.

ВІДНОСИНИ МІЖ БІЛОРУСЬКИМ ТА УКРАЇНСЬКИМ СТУДЕНТСТВОМ.

З Праги нам пишуть, що недавно відбулось та спільне зібрание білоруських і українських студентів, які вивчать в Чехо-Словаччині.

Вивчалося, що молодь обох сусідніх народів, маючих спільне історичне минуле, хож налагодили знову найтісніші взаємодносини і борються з спільними ворогами для визволення своїх країн.

ВИНАЙДЕНО ВАЖНИЙ МЕДИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ

На просьбу американського медичного військового віддату американський уряд мр мав придумати спеціальний прилад, котрий не лише дозволяв докладно розслідати праше людського серця та легких, але і повторити їх кождою хвилі, коли потреба. В приладі мав применіте телефон, а в кінці свого електричного інструмент, котрий записує силу руху серця при кождо магнетичній силі. Медичний ввідліт заявляє, що сей прилад буде мати незначайно велике значіння для лікарських розслідувань берця та легких.

КАЖЕ, ЩО АЛІАНТИ ГОТОВЛЯТЬ НОВУ ВІЙНУ ПРОТИ СОВЕТСЬКОЇ РОСІЇ

КОРЕСПОНДЕНТ СОЦІАЛІСТИЧНОЇ ГАЗЕТИ ПИШЕ, ЩО ФОЦІ ЗЛАДІВ ПЛАН НОВОЇ ІНТЕРВЕНЦІЇ В РОСІЇ, ТА ЩО ПЕТЛЮРА Й ВЖЕ ЗАЧАВ.

ЛОНДОН, 8. листопада. — Віденський кореспондент лондонського соціалістичного дневника «Дні Делі Геральд», Фредерік Кун, прислав до сеї часописі таку телеграму: «Довідуюсь з війнаково добре поінформованого жерела, що французький і президент Гардінг на недавній розмові обговорювали практичність нового наїзду на советську Росію. «Ся розмова відбулася за почіном маршала Фоша. В ній він предлаже проект нової інтервенції в Росію. «Президент Злучених Держав згодився в головному на черу на сю програму Фоша. «В сінді сеї мисли набирає зріпання офіційно-американський переговорів, похід Петлюра на Україну і безупинні висилка амуніції на фронт Петлюри нового значіння». Замітка. — Правдивість сеї вистки можна подати в сумнів, але не є виключено, що аліанти, а особливо Франція, готує нову розправу з большевиками.

ПОЛЬСЬКО-ЧЕХСЬКИЙ ДОГОВІР.

ПРАГА, столиця Чехословаччини, 8. листопада. — Президент Польши і Чехословаччини вели два дні переговори в справі закінчення взаїмної умов. Останній прийшло між ними до porozуміння у всіх справах і сьогодня підписано ту договір між Польшию і Чехословаччиною.

Заявляють, що договір зобов'язує на нейтральності у всіх справах однієї зі сторін договору, а також взаїмну помір обох сторін.

Замітка. — Можна догадуватися, що Польща готувилась до війни проти советської Росії і тому хотіла собі забезпечити нейтральність зі сторони Чехословаччини, яка не воювала би проти Росії, з причини, що така війна в Чехословаччині була би дуже несповнаряна.

АМЕРИКАНСЬКО-АВСТРИЙСЬКИЙ МИРОВОЙ ДОГОВІР УВІЙШОВ В ЖИТТЄ.

ВІДЕНЬ, 8. листопада. — Мировий договір між Австрією і Злученими Державами увійшов в життя сьогодня по вчині ратифікації між австрійським прем'єром Шобером і Артуром Гю Фрейзлером, американським омнішенером у Відні.

ГАБСБУРГИ НЕ МОЖУТЬ ПАНУВАТИ НА УГОРЩИНІ.

БУДАПЕШТ, 8. листопада. — Угорське (мадлярське) правительство проголосило декларацию, що члени родини Габсбургів не можуть бути вибрані на престол Угорщини.

Сю декларацию, яку видано на домагання аліантів, мають затвердити Національні Збори (тимчасовий угорський парламент).

ПЛИВУТЬ НА ОСТРОВ МАДЕЙРУ.

ЦАРГОРОД (Константинополь), столиця Туреччини, 8. листопада. — Нині вліває уже британський кружляк Кардифф, який везе Кароля Габсбурга і його жінку Зиту, з усти Дунаю на Чорне море. Відтам попливає через Дарданеллі на Середземне море і через Гібральтар (Джіброльтер) на остров Мадейру.

ФІНАНСОВЕ БАНКРОТСТВО НІМЕЦЬЧИНІ.

ПАРИЖ, 7. листопада. — Посол Де Лестері, один з найбільших французьких фінансових знитців, заявив сьогодня (звіт перелі фінансовою комісією французької палати посідів (звіт перелі палати парламенту) про свої дослди над фінансовим та економічним положенням Німеччини.

Він заявив на основі своїх дослідів, що Німеччина може забезпечити фінансовою ідою своїх грошових засобів, але не економічно, звязуючи, що яби навіть німецька марка впадала до рівня австрійської корони, то Німеччина всетаки ще зберегла би незначайну свою промислову силу і її компанії та фабрики працювали би далі.

"СВОБОДА" (LIBERTY)

FOUNDED 1898.

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 88 Grand Street, Jersey City, N. J.

Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1108 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1919.

Table with subscription rates: PEREDPLATA, Three cents the copy, One year \$7.00, Six months \$4.75, Three months \$2.50.

За кождо зміну адреси платити 10 центів.

Telephone "СВОБОДА": 468 Montgomery, Tel. У. Н. Соколя: 1888 Montgomery.

За оголошення редакції не відповідає.

3 Канади належить вислати гроші лише в т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "СВОБОДА", 88 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ЩО Є УКРАЇНСЬКИЙ ПАТРИОТИЗМ?

Німечка часопис "Райхенбергер Цайтунг" (виходить в Райхенбергу, або Ліберці, в Чехословаччині), в 216. ч. доносить:

Дня 22 вересня чесько-словацька команда в Ліберці оголошила місцевій українській бригаді, що польська влада дала амністію (помилювання) всім, котрі вернутися додому. Не зважаючи на те, що положення інтернованих українців у Чехії шораз гірше матеріально, НІХТО з ІНТЕРНОВАНИХ УКРАЇНСЬКИХ ВОЯКІВ НЕ ЗГОЛОСИВ-СЯ СКОРИСТАТИ З ПОЛЬСЬКОЇ АМНІСТІЇ.

Від тих українських воєнків, котрі голодують і бідують, живучи в невідгядних холодних торах, в підпортих українських односторонь, вже 2% року далеко від рідного краю — повинні уніти патріотизму ті України, котрі такої неволі не зазнали, а жили хотіли далеко від рідного краю, але на волі, і не знали, що це дійсний голод і дійсний холод.

Знали всі Українці ішли за прикладом своїх братів-воєнків в торах, то не було-б у нас таких, що обіжкують болотом все, що українське, а служать польським і московським найзикам.

ЛЯХВА КАЖЕ МОВЧАТИ ПРО КРОВАВУ КОНСКРИПЦІЮ.

В часі конскрипції, яку Ляхи намагались перувати в українській Галичині, а яка їм не вдалась, вони заборонили майже всі українські часописи, аби не вели агітації проти свого розбій, а в оставших кількох українських газетах значну часть вистіп про свою кроваву конскрипцію конфіскували.

Перемиському тижневикові "Український Голос" Ляхи цілком заборонили подавати вистіп про соромні їх конскрипційні розбій.

Осьцю піше з того приведу сей український тижневик у виданню 23. жовтня с. р.:

В справі конскрипції віддали ми багато дописів з цілого краю. Іх не можемо помішувати, бо в послідній часті всі факти про конскрипцію польська державна прокуратура сконфіскувала, хоч льявський часопис без переходу містить конскрипційні факти. Та це нічого не зміняє вартості надісланих дописів. Вони будуть використані деінде.

"Перемиська польська газета "Земля прішнеска" пише, що наш артикула в останнім числі п. з.: "Конскрипція" містить більше політики як конскрипції і тому його сконфіскувало. Нехай "Земля" зажде до прокуратура та прочитає собі, а побачить, що там нема політики лиш самі факти, за які беремо повну відповідальність. А прещіна навіть якби й була політика, то нічого дивного, бож сама "Земля" писала, що конскрипція — се важний акт політичний.

ЩО ТО Є ФЕДЕРАЦІЯ?

Киявська большевиська газета "Вісти" в ч. 114. на першій сторінці містить великими буквами таке оголошення: Всеукраїнськуніація цілком оповідає, що його кругла печатка з написом, а коли: — "Головне керування комуніального господарства на Україні", — і в середині "У. С. Р. П." з емблемою влади не має законної сили з огляду на те, що надруковано НА ОДНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ АНУЛЮЄТЬСЯ (касується), а тому особи, що предьявляють папери з такою печаткою, мають бути затримані.

Як же хто не знає, що значить федерація з Москвицином, то має отес перший і не останній показ.

Україна, каже Раковський, є самостійна держава у свободній федерації з Москвицином.

Але як шобевидне його оголошення тільки в українській мові, так зараз його в Москві касують, бо обовязково мусить бути і в мові московській.

Чи то є свобода федерації? Який се була свобода федерації, то Київ мав би такесаме право як Москва.

Або обі мови були б рівноправні і не треба було-б додавати в другій мові слова української важности, а ні, то не лиш українській мові писма або печатку мусіли-б мати московські дописи, аби були важні, але також і всі московські урядові дописи або печатки мусіли-б мати й українські дописи, аби були важні. Як Москва може уневажнити українські документи, таксако Київ повинен уневажнити московські документи, коли вони є тільки в московській мові.

То була б свобода федерації.

Але такої федерації не роблять народи пануючі з поневоленіми. Вони роблять не свободу але свою федерацію. Отже в Росії є тепер МОСКОВСЬКА федерація, то є федерація пануючого з поневоленіми.

Ішої федерації годі сподіватися Українцям від Москвиці. Тому то Українці все і всодні кричать: Геть з федерацією!

КОНСКРИПЦІЯ.

(Спеціальна кореспонденція "Свобода" з Європи)

Уявіть собі таке. До вашої хати приходить чужий чоловік з книжкою і пером у руці, сладе за вашим столом і ставляє вам питання: Як ви називаєтеся? Кого родилися? де? чи жонаті? чи маєте діти, кілька які? А далше: що ви робите? який у вас дохід? чи маєте коні, корови, веприка, курку? — одним словом хоче знати все. Домогатися, щоб ви нічого не заганяли, все його про правді розказали, — але то все!

Які ви очі зробите на його? як ви привітаєте такого нахобу? Цеж нахобство, шеж нехобство цього, що ми називаємо дияволом домашнього воєнища, це завіщення недоторкальності життя, рідної татки, домашніх секретів. А разом з тим це ще найменше некультурність, нечестивість, поведіння противне всім поняттям цивілізованого товариського життя. Така акція брутальності називається конскрипцією. Конскрипцією тому, бо модерний чоловік любить вкинути чужий лист, немодерний ж для своїх немодерних вчинків.

На такім то акції завіщення ваших горожанських і прямо людських прав, ви повинні згодитися тільки тоді, коли цього домогаться ваш власний уряд, цей державний авторитет, котрий ви самі признали і котрий являється до якоїсь міри вашим власним "я".

Тільки за добровільного згодою своїх горожан переводити уряд так звану конскрипцію, (себто перепіси) і то переводити тільки з крайньої konieczности, щоб мати потрібні дані до свого статистичного обрзу, до економічних реформ, тощо.

І не часто він дозволяє собі на такий акт. Шо найбільше раз на літ 10.

Ще ж для його річ неслегка для вас скрипція.

А тепер уявіть собі психічний настрій галицького України, до котрого приходить чужа, неприємна ан ім, ан ніким у своїй державі, прикинувши йому револютор до грудий, каже: "або життя, або годинами!" Бо інакше годі собі польської конскрипції у Східній Галичині уявляти.

Хто їм дав право трівожати життя життя кілька мільйонів народу, хто їм позволив переводити контролю над душами і маетком кількох тисяч сім, міст і містечок? В які цілі вони це роблять, до чого їм треба знати, що має і чого це незрозуміло нашому чоловікови під владю наїздника?

Така конскрипція це гвалт, це насильство, це наруга народу — насильника, над народом насильствування, це сором для культури ХХ. століття!

Ускні і найвищі трибунами правосуддя, "Ліги Народів", "Найвищі Ради", чи як їх там вчать, виразно і не оден раз за-

значали, що Польща тільки окупувала Східну Галичину і що вона не має права розпорядитися нею. А тепер це була Польща тільки й думає, як би то показати світові, що вона свинец на всякі "Найвищі Ради" і що зробить те, що їй хочеться, бо вона має силу не в грошах, а в позичену силу, а не власну, бо колиб не французькі та другі позички, то як би тая сила виглядала?

Держава, так само як і приватна людина, або інституція, має право тільки те, що синується, розглядати, контролювати, тільки тим розпоряджатися, що до неї proprio належить. Східні Галичина не належить правдою Польщі і Польща не має права переводити в ній конскрипції. Але як раз тому вона її переводить. Щоб пізнаше поквитися на тах званій "доверенний функціонер" шеб сказати: "у переводя конскрипцію, а коли мені Європа на це дозволила, то тим самим признала за мною право переводити її, отже й одне з прав розпоряджатися нею".

Колі, скажам, так перепіс треба було робити для цілей економічних, то треба було посылати міжнародні, незаітересовані комісії, треба було державно-правово і юридично не покривати їх поневоленого народу, треба було лічити рани, а не долати олію до огни.

Український народ не признає ніколи отсєї конскрипції, котру тепер Польскі переводять у Східній Галичині і всякі рухачки роблені на основі політичної статистики вважатиє фальшивими рухачками. Його першим і найважливішим завданням буде чи рухачки, чи вельякі польські плани перекорити і подерти. Вони роблені без його згоди і проти його волі, проти принципів сучасного державно-правового і юридичного.

Колі, скажам, так перепіс треба було робити для цілей економічних, то треба було посылати міжнародні, незаітересовані комісії, треба було державно-правово і юридично не покривати їх поневоленого народу, треба було лічити рани, а не долати олію до огни.

Український народ не признає ніколи отсєї конскрипції, котру тепер Польскі переводять у Східній Галичині і всякі рухачки роблені на основі політичної статистики вважатиє фальшивими рухачками. Його першим і найважливішим завданням буде чи рухачки, чи вельякі польські плани перекорити і подерти. Вони роблені без його згоди і проти його волі, проти принципів сучасного державно-правового і юридичного.

Ще можна було давно предвидіти. І тому відповідальність ляже на ті держави, що вкази на себе ролю жандармів Європи. Як вони могли допустити до конскрипції у Східній Галичині?

В обмовкам бути по крайній мірі послідовніми. Або Галичина належить до Польщі і тоді вона підлягає усім польським інституціям державним, або вона не належить і тоді Польща не має насильствувати своїм воеводам, шарцарцями земель, переводити конскрипції і т. д.

Два роки тягнеться східна галицька справа, два роки ця циткують галицьких Українців, обіщючи, що і на них черга прийде, а тимчасом Поляки жидуть гірше прибарють цей край у свої руки. Не вже так чужий і неважає так мудро? Не вже так має виглядати цей новий лад, котрий побудітели обіщали завести в світ, як його побудітели в Європі?

Ще виглядати прямо на політичний шантаж. Дурять галиць-

ситських курсів зарядив молодіж до оружної розпорядки з Польщею і т. д. Все те на те, щоб це більше підбурити Поляків проти України, і шоби опрадіати жорстокі зарядження польського правительства у українській пресі. Я вже Вам писав про заборону "Українського Вістника", органу української народно-трудової партії. Та сама партія видавала також такежівне "Батьківщини" після заборони "Українського Вістника" вийшло ще тільки одно число "Батьківщини": і тільки польція заборонила. Виходив у Львові такийже видання вчирко старшин свєчєний справам цілої України. Він також ував жертвою заборони. Остав те тільки соціально-демократичний "Вперед", який шодня поьявляється білям міщаним, сїдлами конскрипці.

Таке гуляють польські кати... Так гуляють польські кати... Та е річі, ще страшніші від того танцю польських катів. Страшніші і болючіші. Сеї сеї сеї тї подкони, які в сей часі знахачають білям міщаним Придніпрянські Братів польським катом.

Я вже писав про золотий телеграму, яку вислали до Плясувського генерала й комісії заборони в Польській Народній Республіці за табору інтернованих в Каліші.

На жал на сім справа не закінчилась. Також часопис, який видаєть в Польщі для інтернованих українських воєнків, "Зализний Стрілець", помітив у дусі тої заробітної статтю, якою затроєдує дучи українських воєнків. В числі її знахачає і статті п. з. "Сумний випадок". "Зализний Стрілець" написав: "Свєчячків ся гостро негативно до всякого терору взагалі, не можемо не висловити свого протесту проти злочинчача боду на палячарничий єдиним з небагатох державних мужів, що широко і правильно ставляться до українського народу. І в сей такі часи ми інтерновани відлучувачи на собі дружно ував висловити ємо себе співчуття польському народові й армії в тим, що доля чудесно зберегла для них життя іє вождя, того святого духа, котрий виступав в Косцюшка, який привів Польщу до самостійного існування."

О, так усі українські землі, які опинилися під польським пануванням, відлучувачи на бі польську "дружну руку!" І Ви, воєнки армії Української Народної Республіки, що своєю кровю оборонили українські землі для Польщі, виступайте польським союзником, який Польща мов злочинців бернжить у торах інтернованих, в голоді й холоді.

Ваші Голівний Отаман Пєтєльовича Польща власне терор зобовязався окремим договором з большевиською вилкунію з території польської держави.

Українські землі, які Голівний Отаман Пєтєльовича шавським договором, а опісля большевиським рижським договором завдали в польську неволю, ті українські землі, на яких владя українським воєнкам, же злочинном, на яких урочиско православієн черкви розобь перешерується на польські косюли, на яких землю розовється між польських жєвєр-І Галичина — так само.

Всі ми чуюмо на собі ту польську "дружну руку", руку кати, який здавлює свою жертву. І коли знахачивось Українцям, що мав відвагу, жертвувачи даєне ситі і горе своїх Батьківщини, вистріпачи в національних тих польських катів українського народу, — то Ви, Братів Придніпрянці, самі в польській неволі, спішите піддавати його руку і вельячате його прїятелем українського народу.

Чи польські кати вимусили на Вас таке страшне уявлення, чи Ви самі незгодно впади в польській неволі? Очевидно, що за сей сумний, болючий вчинок не можна винити всіх Придніпрянців. Можливо, на бути певним, що широкі круги Придніпрянців дуже болюють відчужені старшин з табору в Каліші. Тая воєнка, ті нещасні старшини, — се жєртва польської неволі.

Польські кати гуляють, а культурна Європа, культурна Америка, авєсїлї держави антанті, що віддали українську Галичину в руки Польщі, не спокійно дивляться, як в руках польських катів загиває український народ.

Що з явля Людвіа Джорданца, що з рішення Союзу Націй, — польські кати за сім словами не йдуть назад!

Галицька справа дуже трудна до вирішення, — говорили предстаники держав антанті на загальних зборах Союзу Націй у Женєві. І тому держави антанті оставляють Польщі рішучий завдання вирішення українського народу!

Чи ще мало їм мук українського народу? Доки же вони зволікають-муть зі справедливым вирішенням? Чи культурна Європа й Америка не розуміє, що мукам українського народу винні не тільки Плясувський, але ще більше Вілсон, Ллойд Джордж, Клемансо, Орляндю і ті, що ними обьявля вельясть?

Колі в них заговорить совість? Гейльбергер, 19. жовтня 1921.

Др. Михайло Лозинський.

Остан Вільшина.

БЕРІЗКА.

Росла, росла берізонка Над ставком в городі, І саменька як джевулась Струнчик своєї вроді.

Пила воду все з ставочка І вєчїрї роси, Срібний листочком майла Сова ніжкі коси.

За те сонечко ще з весни Ї покочало, І шї ранку все упєрвє Любо піддувало.

Росла собі берізонка Красюко сіяла, Та що щастє — се хвилина, Отного не знала.

Однак весня проминула Чїтєтко забравсь, Небо хмаряло поволосє, Сонечко совалоєсь, Ї заплакала берізонка Дрібним слозамин, Стаїл листочко ронити, Пускати з вітрами.

Ї як зронила вже іє себе Останній листочко, Схилилась і задивилась У тихий ставочко.

Задивилась у ставочко Та на тиху воду, Життє своє прокинула Ї своєю струнчу вроду.

Ужгород, 12. VII, 1921.

УКРАЇНЦІ В АМЕРИЦІ!

БОРОНІТЬ РІДНИЙ КРАЙ!

НЕМОДІ ПУЗКИТИ ГАЛІЦЬКОГО УКРАЇНСЬКОГО ПРАВИТЕЛЬСТВА!

ПОЛЬСЬКІ КАТИ ГУЛЯЮТЬ.

(Вісї власного кореспондента)

Те, що тепер твориться у Львові в Східній Галичині, дуже нагадує старі часи розбій двох літ, коли Польща, знавши своїм воєнком українську Галичину, вшлала, розстрілювала й тисячами-тисячами гнала українців у табори для інтернованих, ті страшні табори смертні, які на все остантє страшним обвиненням для Польщі.

Щось подібне повторюється тепер. Почнають ревізїями й арештами, щоб висилити українські університетські курси, на яких українська молодіж мусіла вчитися в такій тій вид польських гноблячів як перш християни ховалися з своїм богослуженням від владя поганських римських цєсарів.

Рівночасно українські селянські козаки й військ, що в насильно перенести спис населення, який Польща безправно зарядила в українській Галичині.

А вже австрія українського студента Федака в начальниць польської держави Плясувського й львівського урядового довів польських катів українського народу до такої скажености, що вони мов дикі звіри кинулися на Українців.

Хоч українська Галичина вкєтретїй раз знаходиться під страшною самоволоєю польських владий, одначе польський прєсї свого не замало.

Не виключаючи соціалістичного "Дзєніка людового" вє польська прєса накликає польське правительство до якнайострішнїй зарядженнє проти Українців, що завеленє воєнно-го стану в Галичині. Щоб показати Українцям, "зелєзну руку" серед польних ненависти вивук польської прєсї йде "розбійничий" і "злочинний" шакачач за "заговором" якого наслідком має нїбито бути вистрїл Федака, польська поліція поарується найловачнїйших українських громадян. Го-

лова "Провєстї" Іван Кивелюк, який перемучив свій в таборі інтернованих в Домжичах, на яким Науково Товариства ім. Шевченка і ректор українських університетських курсів др. Василь Шурат заслужений діяч нашої української науки, проф. Микола Пилипчук, сїдетєхайло Галушичський, сїдетєхайло злочинчї в сїдїцїй тормі, виставлені на нєлюдське обжєденє тюремних владий.

Переведено також численні студентів і студенток, на яких польські кати знущаються в тормі, бють, морять голодом.

Нїхто, лїгачинчї-вєчєром, не пєвєчїє чїм заговір, не розбує, не поведуть до тормі.

Рівночасно польська прєса розбєсє алярмуючі вїстї, нїбито відкрито, що Комитєт Української Молодіжї має повстанський організацію, що під вїдом університетських курсів вєдєся повстанча пропєранда, що ректор і профєсори універ-

ПОЗІР, УКРАЇНЦІ В ДЖЕРЖІ СІТІ, Н. Д.Ж.І ЗА СТАРАННЕМ ВСІХ МІСЦЕВИХ ТОВАРИШТВ, БРАТСТВО І СЕСТРИЦТВ ВІДБУДЕТЬСЯ В НАШІМ МІСТІ В СУБОТУ, ДНЯ 12-ГО ЛИСТОПАДА С. Р.

МАНІФЕСТАЦІЙНИЙ ПОХІД

у нашій місті

MASOBE VICE

У ВЕЛИКІЙ ГАЛІ DICKINSON HIGH SCHOOL ПРИ NEWARK І PALISADE AVES.

в цілі запротестування проти льявських надлужити над українським народом в Галичині і з домоганням до уряду Америки й лїантїтї усунєння львівського війська з Галичини та звизнання независимости нашої Української Зєвєдїно Рєспубліки під проводом правного її президента, Ев. Петрушенчука, примушеного під тепєршню пору оставати на вигнанню.

Від години 5-тої пополадни, в суботу, зачнутї збиратися всі товариства і громадяни коло міщєтної церкви при ул. порядку в Грині. Точнє о 8-мїй годині 6-тїй рушїть лїодї в означеним порядку до місця вказаного в Дїєнїоні "Гай Скауд", де зачнутїся збори точнє о годині 8-мїй вєчєр.

Вєїх чєсєн Українцї і Українок запрошався і звєвєчєвє до громадїої участї як у походї так і в вїчї в їмї карєстї народної. Для большевїєвї вступу абсолютно заборонений! ЗА КОМИТЕТ МАНІФЕСТАЦІЙНИЙ І ВІСЧЕВІЙ: П. ДИМТРИВ, секретар. Г. ПАВЛИК, секретар. М. ПОСЬ, класкер.

